

NEDRE EIKER KOMMUNE

Kultur og fritid

Saksbehandler: Tor Kristian Eriksen

L.nr.: 7460/2007 Arkivnr.: C60/&13 Saksnr.: 2007/1460

Utvvalgssak

Høringsuttalelse Bibliotekreform 2014

<i>Utvvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Utvvalgssaksnr.</i>
Kultur- og helseutvalget		

OPPLYSNINGER

Kunnskapsdepartementet og Kultur- og kirke departementet har sendt ut utredningen ”*Bibliotekreform 2014*” på høring.

Utdannings- og forskningsdepartementet (nåværende Kunnskapsdepartementet) og Kultur- og kirke departementet fastsatte i 2004 mandat for utredning av et samlet bibliotekfelt. Samtidig ble det oppnevnt en referansegruppe med 11 medlemmer fra relevante fagmiljøer. Mandatet for utredningen ble utformet i samsvar med de premisene som ble lagt til grunn i St. meld. nr. 48 (2002-2003) *Kulturpolitikk fram mot 2014*. Utredningen ble utført av ABM-utvikling på oppdrag fra de to departementene og ” *Bibliotekreform2014*” ble overlevert 25. september i år. Høringsfrist er 1.mai 2007

De tre viktigste elementene i den foreslåtte bibliotekreformen er følgende:

Felles nasjonale digitale tjenester:

Ved å utvikle og tilby digitalt innhold (= elektroniske data) og nettbaserte tjenester er målet å skape et digitalt bibliotek som gir alle enkel tilgang til kunnskap og kultur. Dette krever samarbeid mellom bibliotekene og nasjonal koordinering og finansiering.

Norgesbiblioteket - nettverket av bibliotek i Norge. Konsolidering:

Det foreslås en reform av bibliotekstrukturen. Befolkningen i små kommuner har behov for samme omfang og kvalitet på bibliotek tjenester som de som bor i store byer. Målet er å gi et gjennomgående bedre bibliotektilbud gjennom sterkere bibliotek og kompetansemiljøer, som er i stand til å utvikle flere og bedre tjenester. Styrkingen vil skje gjennom samarbeid og samordninger til sterkere enheter med bredere tjenestetilbud.

Kompetanseutvikling for ansatte:

Formålet er å styrke og fornye kompetansen i biblioteksektoren. Bibliotekene skal ha en bred og oppdatert kompetanse for å yte bedre tjenester. Bibliotekforskning skal gi ny kunnskap.

Dessuten skal det fysiske biblioteket videreutvikles som et sted for læring, kulturformidling og som et sted for integrering og kulturelt mangfold. Bibliotekene skal i større grad være et unikt og synlig tilbud overalt der brukerne er: på nettet, i forskningen og undervisningen, og på det lokale biblioteket.

VURDERINGER

Generelt

Nedre Eiker kommune er positiv til at det nå er lagt fram en bred og grundig utredning om bibliotekene. Tiltakene som foreslås i utredninga er svar på behov og utfordringer som har vært etterlyst fra fagmiljøet gjennom mange år. Et grunnleggende problem er at det trengs en betydelig styrking av ressursene i de lokale bibliotekene, slik at de bedre kan ivareta viktige samfunnsoppgaver i forhold til demokrati, informasjon, kunnskap- og kulturopplevelser. *Bibliotekreform 2014* gir ikke svar på disse grunnleggende utfordringene. Ressursene i norske bibliotek er betydelig mindre enn i andre nordiske land. Våre naboland har hatt en mye større satsing på bibliotekene sine.

Vi trenger et løft og en satsingsreform som kan styrke og vitalisere bibliotekfeltet. "*Bibliotekreform 2014*" legger opp til en rekke tiltak som vil kunne bety forbedringer i tilbudet til brukerne. Men først og fremst er reformforslaget opptatt av digitalisering, omorganisering og struktur i bibliotekene. Vi etterlyser mer fokus på brukernes behov og på innhold i tjenestene. Særlig synes vi at det er påfallende at det er svært lite fokus på bibliotekets hovedoppgaver som formidler av litteratur av alle typer. Det er også en svakhet at det generelle bibliotektilbudet til barn og unge ikke blir godt nok fulgt opp i tiltaksdelen.

Bibliotekreform 2014 er i stor grad en reform med fokus på struktur, form og verktøy og i mye mindre grad en reform med vekt på innholdsproduksjonen i bibliotekene: Kunnskap, kulturopplevelser og litteraturformidling gjennom alle typer media (bøker, aviser, tidsskrifter, internett og arrangementer m.m.)

Konsolidering (sammenslåing/styrking)

Reformforslaget tar utgangspunkt i at alle bibliotek er nokså like, og setter en nedre grense på 6 – 8 årsverk for hva som er et godt nok bibliotek. Svært mye av innsatsen og tiltakene i "*Bibliotekreform 2014*" er tenkt styrt inn mot en prosess som har som premiss at bibliotek i mindre kommuner skal slås sammen (konsolideres), uavhengig av kommunenes geografi/utstrekning, struktur eller andre lokale forhold. Mellomstore og større bibliotek, som Nedre Eiker bibliotek, vil i liten grad få glede av statlige satsingsmidler fordi vi ligger så vidt over en tenkt grense på 6 årsverk.. Vi vil presisere at alle folkebibliotek har behov for økte ressurser og opprusting, også de litt større. Det er vanlig at det ved større statlige reformer følger med innsatsmidler gjennom flere år som bidrar til styrking i alle kommuner. Dersom staten gjennom Bibliotekreform 2014 ønsker å gjennomføre en generell styrking av folkebibliotekene kan dette gjøres på samme måte som ved andre statlig initierte reformer i kommunene: innsatsmidler og styrking av økonomien på feltet.

Bibliotekene er også forskjellige fordi de er forankret i det lokalsamfunnet som de er en del av. Det må tas hensyn til at kommunene er folkebibliotekenes eiere og har behov for å styre bibliotekvirksomheten ut i fra egne lokale behov. En må derfor åpne for og prøve ut andre organisatoriske modeller enn sammenslåing. I Buskerud ville en konsolidering slik den beskrives i *Bibliotekreform 2014* bety at bare kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker, Drammen og Lier blir uberørt, og heller ikke får innsatsmidler. Alle øvrige kommuner og

bibliotek ville bli berørt, for eksempel slik: Buskerud får et Lågen Bibliotek, et Hallingdal Bibliotek, et Ringerike Bibliotek, et Midtfylket Bibliotek og et Hurumhalvøya Bibliotek. Som gode alternativer til det å gjennomføre en slik statistisk, statisk og rigid reform vil vi vise til gode eksempler på interkommunalt samarbeid i Buskerud (Hallingdal) og Nord Hordaland. Vi ser klart behovet for et tettere samarbeid mellom bibliotek for å styrke kompetanse og tilbud, men vi mener at det finnes flere mulige samarbeidsmodeller enn konsolidering slik den foreslås.

Noen hovedutfordringer i Nedre Eiker

Med utgangspunkt i ”Bibliotekreform 2014” vil vi trekke fram noen viktige lokale hovedutfordringer:

Bibliotekstilbud til barn og ungdom er særdeles viktig. Tilbudet er varierende, men generelt er skolebibliotekene på Nedre Eiker for dårlige når det gjelder tilgjengelighet, personalressurser og mediebudsjett. Skolebibliotekene bør være en viktig arena i skolens læringsmiljø.

Undersøkelser viser at lese- og skriveferdighetene blant norske elever ikke er gode nok sammenlignet med andre land. En opprusting av skolebibliotekene er et viktig bidrag til å øke leselyst og leseferdigheter. Samarbeidet mellom skole- og folkebibliotek er lovfestet i bibliotekloven. Vi savner en mer offensiv holdning i ”*Bibliotekreform 2014*” i forhold til å styrke tilbudet til barn og unge.

Nedre Eiker er en flerkulturell kommune med mennesker fra mange nasjoner. Biblioteket er kanskje den offentlige møteplassen som sterkest kan bidra til inkludering, integrering og kulturelt mangfold i lokalsamfunnet. Dette setter krav til tilrettelegging og formidling. Innvandrere og flyktninger er godt representert som enkeltbrukere og framover blir utfordringa å styrke samarbeidet med mottaksapparat og organisasjonsliv. Blant annet bør bibliotekbesøk være en naturlig del av det å bli introdusert til sin nye bostedskommune.

Når det gjelder tilgang til litteratur på forskjellige språk, er vi helt avhengige av samlingene og kompetansen ved Det flerspråklige bibliotek (Deichman). Det flerspråklige bibliotek er en sentral tjeneste som må styrkes. Vi vil understreke at denne tjenesten er særdeles viktig for de lokale folkebibliotek.

I Nedre Eiker har vi felles organisering av bibliotek og lokalarkiv. Både bibliotek og arkiv har en felles utfordring når det gjelder formidling av lokalhistorie, med særlig vekt på digitale og nettbaserte tjenester.

”Bibliotekreform 2014” legger opp til en storstilt satsing på digitalisering av materiale, der særlig sentrale aktører som Nasjonalbiblioteket og Riksarkivet skal spille en viktig rolle. Vi må ikke glemme at det også er et stort behov for digitalisering og formidling av lokale dokumenter, bilder og annet materiale. En betydelig del av innsatsmidlene bør derfor også rettes inn mot lokale- og regionale prosjekter.

En annen hovedutfordring er kompetanseutvikling. Bibliotekene er i endring og dette stiller store krav til kompetanse hos de ansatte. Det er positivt at behovet for økt kompetanse er sterkt vektlagt i ”Bibliotekreform 2014”. Men kompetansen må styrkes i alle bibliotek. Derfor må et statlig kompetanseprogram rette seg mot alle bibliotek, ikke bare de som er knytta opp mot en konsolideringsprosess. Fylkesbibliotekene må også fortsatt ha en viktig

rolle når det gjelder kompetanseutvikling i fylker/regioner, uavhengig av hvordan framtidige regioner vil se ut.

Kommentarer til enkelte forslag i ”Bibliotekreform 2014”

Vi vil kort kommentere andre forslag i ”Bibliotekreform 2014”. Forslagene kommenteres i samme rekkefølge som de framkommer i utredningen.

1.1 Tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester:

Kommentar: Norsk digitalt bibliotek bør prioriteres framfor en abm-portal. Et Norsk digitalt bibliotek bør legge vekt på å være brukerorientert, der publikum får tilgang til felles nasjonale bibliotekressurser og sjøl kan bestille materiale på tvers av biblioteksektoren.

1.2 Digitalisere viktige innholdsressurser:

Kommentar: Det må også tas hensyn til de store utfordringene når det gjelder digitalisering og formidling av lokalhistorisk materiale når dette skal i gangsettes.

1.4 Videreutvikle biblioteket som læringsarena og læringsressurs:

Kommentar: Dette er en viktig oppgave også for folkebibliotekene som har brukere fra grunnskoleelever til ”fjernstudenter” på høyt faglig nivå. Behovet for ”livslang læring” er et grunnleggende utviklingstrekk i vårt samfunn og de lokale folkebibliotekene har en viktig rolle i forhold til dette. Behovet for utvikling av informasjonskompetanse på alle nivåer, også grunnskolenivå understrekes.

1.5 Videreutvikle kultur- og litteraturformidlingen i bibliotekene

Kommentar: Vi er positive til at det iverksettes et program for litteraturformidling og at det settes av nasjonale midler til produksjonsstøtte og litteraturformidling i Den kulturelle skolesekken. Vi støtter også forslaget om å utvide innkjøpsordningene til også å omfatte norsk film og dataspill. Samtidig må bibliotekene som mottaker og formidler av dette materiale i sterkere grad trekkes inn som part i saken når denne ordningen skal utvides.

1.6 Styrke bibliotekene som bidragsyttere til inkludering, integrering og kulturelt mangfold

Kommentar: Vi vil vise til at dette er en viktig hovedutfordring lokalt. Det flerspråklige bibliotek bør styrkes både når det gjelder kompetanse og samlinger for å oppnå dette.

2.1 Etablere sterkere og mer kompetente folkebibliotek gjennom en konsolideringsprosess som omfatter bibliotekene i flere kommuner

Kommentar: Vi vil vise til generelle kommentarer i saken. Flere modeller enn sammenslåing av bibliotek bør prøves ut når en skal styrke bibliotektilbudet. Tilbudet til barn og unge er en viktig hovedutfordring. Vi ønsker en generell styrking av skole- og folkebibliotekene, og mener det er positivt at det er foreslått et program for skolebibliotekutvikling, og foreslått midler til dette.

2.2 Videreutvikle det fysiske biblioteket:

Kommentar: Det fysiske biblioteket og møteplassen blir viktig også i framtida. Nedre Eiker bibliotek satser stort på arrangementer og opplevelser i biblioteket. For å styrke tilbudet ønsker vi at det etableres en sentral støttetjeneste for å utvikle bibliotekene som en arena for slik virksomhet. Det bør vurderes om dette bør være en framtidig regional oppgave som legges til fylkesbibliotekene.

Vi støtter også forslaget om å gjeninnføre statlige investeringsmidler til biblioteklokaler. Dette er et virkemiddel som tidligere har vist seg å fungere godt.

2.3 Utvikle et brukerorientert og samarbeidende Norgesbibliotek

Kommentar: Vi er positive til et tettere samarbeid og styrking av det nasjonale biblioteknettverk. I den sammenheng er det naturlig at bibliotekloven endres til å omfatte alle offentlige bibliotek, slik at alle forplikter seg i et slikt samarbeid.

Vi støtter forslaget om å styrke kravet til skolebibliotek tjenester i forskriften til opplæringsloven. Gode skolebibliotek er en svært viktig del av et samarbeidende Norgesbibliotek. Forslaget om en lansering av Norgesbiblioteket som en merkevare er et spennende og godt forslag som vi støtter.

3.1 Fornye den samlede kompetansen i biblioteksektoren

Kommentar: Vi viser til at kompetanseheving er en viktig utfordring framover. Et kompetanseutviklingsprogram må rettes inn mot alle bibliotek, ikke bare de som går inn i en konsolideringsprosess. Fylkebibliotekene bør utvikles videre som regionale kompetanse- og utviklingsaktør i tett samarbeid med de lokale bibliotekene.

KONKLUSJON

Nedre Eiker kommune er positive til "Bibliotekreform 2014" med de kommentarer og justeringer som er foreslått fra oss. Norske bibliotek trenger en satsingsreform og et løft som kan gjøre dem i stand til å møte utfordringene når det gjelder framtidige behov for informasjon, kunnskap- og kulturopplevelser. Framtidas samfunn har behov for et biblioteknettverk av høy kvalitet.

"Bibliotekreform 2014" kan være et skritt i riktig retning og vi forutsetter at reformen følges opp med årlige tilleggsbevilgninger.

Rådmannen vil i løpet av året komme tilbake med sak til H2 som gjelder lokale utfordringer og hvordan disse kan møtes i et tre – fire årsperspektiv.

Rådmannens innstilling:

Høringsuttalelse vedtas og oversendes.